

Smučarska Zveza Slovenije

Z · U · T · S

Združenje učiteljev in trenerjev
smučanja Slovenije

ZGODOVINA alpskega smučanja U1

Gradivo za tečaj usposabljanja - Učitelj alpskega smučanja 1. stopnje

Ljubljana, september 2008

UVOD

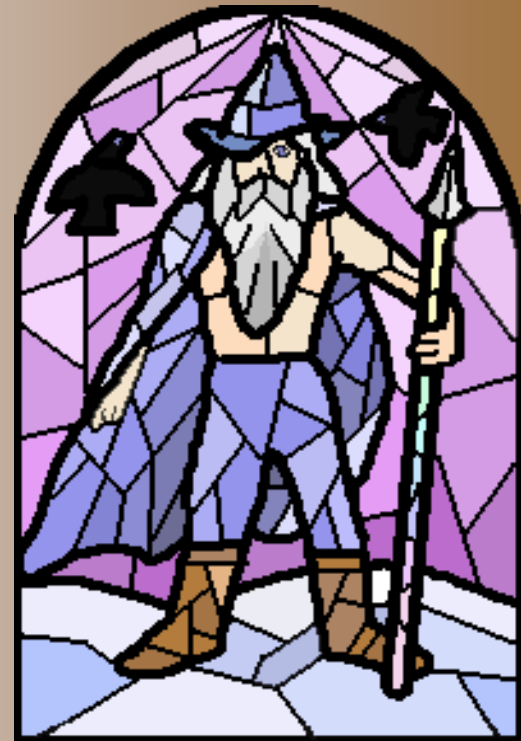
SLOVENCİ IN SMUČANJE

1. Da je smučanje Slovenski državni šport nam povejo naslednja dejstva:
  - starosvetno bloško smučanje
  - razvoj množičnosti in z njo povezana vzgoja številnih strokovnih kadrov
  - bajtarsko smučanje na Veliki planini
  - rojstvo smučarskih poletov v Planici
  - edinstvene tekme partizanov na svetu med okupacijo v Cerknem
  - prvo alpsko smučanje slepih na tem planetu
  - posebno ime za »smučiči« (namesto po Skandinavcih prevzete besede »ski«).
- 2) Naloga učiteljev smučanja je dodatna pospešitev množičnosti smučanja

MITOLOGIJA

- Smučarski bog Ull
- Islandska heroinja Skadi zbežala z njim pred svojim možem Njordom (bogom morja)
- Nosili so kovinske obeske z njegovo podobo

OBDOBJA SMUČANJA

Prazgodovinsko obdobje

obdobje od prvega dokumentiranega pojava do leta 1888

(Fridtjof Nansen – preko Grenlandije)

- **Stari vek - antika**

krplje → smuči

petroglif 3500 let p.n.š (lovec na smučeh – "homo skiens" → dolžina smuči cca 4,5m)

najstarejša smučka → 4500 let, borov les, dolga: 110 cm, široka: 20 cm

PRVI PISNI VIR – Grk Herodot ("leseni" čevlji)

STARI VEK

- Petroglif "homo skiens"

ARKTIČNI TIP SMUČI (severni predeli Evrope in Azije)
d = cca. 150 cm, š = 15 - 20 cm

NORDIJSKI TIP (območje ravninske Skandinavije, predvsem Norveške, ena smučka 2 – 3 m, druga 30 – 40 cm)

JUŽNI TIP (Finska in slovanske dežele, dve enako dolgi smučki, z vdolbino na sredi gornje ploskve)

SREDNJI VEK

- **NORDIJSKI VITEZI** uvedli smučanje v svoj viteški program že leta 1100
- **ZAKONODAJA** - »lahko zločinca izženejo v take oddaljene kraje, kamor niti Laponci ne morejo priti, pa čeprav na smučeh«. To je bila zakonodaja z otoka Island

NOVI VEK

- **Gustav Vasa** → 1520 taktični umik pred Danci, s Švedske na Norveško (90 km). Leta 1922 1. Vasov tek
- **Žiga Herbersteina** → 1549 knjiga Moskovski zapiski (smučanje v ruski guberniji Perm) → do danes kar 30 izdaj v 6 jezikih
- **Trideset letna vojna** → (1618-1648) v avstriji ostalo nekaj parov smučič
- **Norveško –Švedska vojna** → začetek 18.st pomembna za razvoj smučanja (norveški vojaki iz Telemarka) → Oslo
- **Edmund Čibej** → 1888 po Nansovem pohodu naročil smučič
- **Avstrijci** → komaj leta 1889
- **Rudolf Badjura** → 1914 prvi tečaj v Sloveniji, knjiga SMUČAR

RAZVOJ ALPSKEGA SMUČANJA IN ALPSKIH TEHNIK

ALPSKO SMUČANJE

- (prve tekme, smuk in slalom)
- Današnja podoba alpskega smučanje v poznih 70. letih.

NAŠI ŠAMPIJONI

- **Bojan Križaj**
- **Boris Strel**
- **Jure Franko**
- **Rok Petrovič**
- **Mateja Svet**
- **Jure Košir**
- **Mitja Kunc, Matjaž Vrhovnik, Mojca Suhadolc, Urška Hrovat, Katja Koren, Nataša Bokal, Alenka Dovžan ter Andrej Miklavc**

BLOŠKO SMUČANJE

- Janez Vajkard Valvazor - »Slava vojvodine Kranjske« (opisal Bloško smučanje → 28. poglavje IV knjige → »kljukanje« → prvi omenjen zavoj na svetu)
- Prvo smučanje izven Laponske in Rusije
- Dr. Orel – prihod z Rusije v 6. st, uporabnost
- Uporaba smuči - gibanje po zasneženi pokrajini, za lov, preskrbo z živili
- Otroci jih uporabljali za zabavo
- Smuči (130 cm - 180 cm dolge, 12 cm široke)
Palica (kolec dolg 150 - 200 cm)
- Konec leta 1942 It. Okupacija in prepoved uporabe zemljišč → Bločani sami uničili smuči

«Prav noben hrib jim ni prestrm, da se ne bi mogli podrsati navzdol in če je še tako pogosto porasten z drevesi, kajti oni se zvijajo v vijugah navzdol kakor kača, kadar jim prete ovire.»

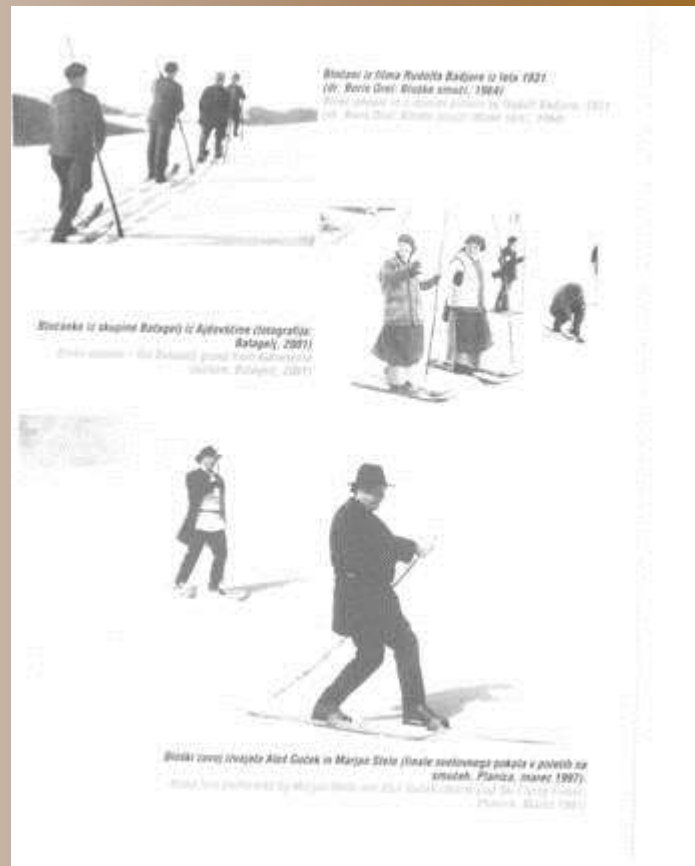
BLOŠKO SMUČANJE

OPREMA

- Smuči (130 cm - 180 cm dolge, 12 cm široke) → bukov les, ploskev ravna, mazali z voskom
- Palica (kolec dolg 150 -200 cm → na koncu zašiljen)
- Stremena (prstna zanka oz. jermen)

TEHNIKA SMUČANJA

- Smuk naravnost (upognjena kolena)
  - opora na kol (teža na zadnjih delih smuči)
  - nagibanje na eno in drugo stran brez premikanja palice
  - dolgi zavoji
  - na strmini jahal kol

ZAČETKI ORGANIZIRANEGA SMUČANJA V SLOVENIJI

- Henrik Schollmayer 1893 izdal priročnik za gozdarje, lovce in turiste “Na snežak” → začetnik tekmovalnega smučanja
- Rudolf Badjura Organiziral 1. tečaj smučanja v Sloveniji (12.1.1914 Bohinjska Bistrica) → začetnik organiziranega smučanja. Napisal Knjigo **“Smučar” (1924)**

ZAČETKI ŠPORTNEGA SMUČANJA V SLOVENIJI

- Edmund Čibej po Nansenovi odpravi, 1888 naročil smuči
- dr. Žigon poskrbel za razvoj smučanja → v Ribnico na Pohorje prinesel lilienfeldske smuči

BAJTARSTVO NA VELIKI PLANINI

- Začetek smučanja na Veliki Planini
- 1930 se pojavi najem pastirskih stanov
- Po 2. Sv. Vojni Vlasto Kopač doseže privolitev za izgradnjo počitniških hišic na Veliki Planini

SMUČARSKÉ TEKME PARTIZANOV NA OKUPIRANEM OZEMLJU

20., 21. Januarja 1945 so
bile v Cerknem tekme v:

Veleslalomu

Skokih

Patruljnem teku

Tekme so se odvijale na
neosvobojenih ozemljih
(pokanje topov)

SMUČANJE SLEPIH

- Začetek v Sloveniji
- 1950 Tine Košir pripel smuči slepemu Pavletu Janežiču na tečaju gimnazijcev v Gorjušah.
- 1953 na Okroglem pri Kranju prvi organiziran tečaj slepe
- Istega leta je bilo organizirano 1. tekmovanje slepi in slabovidnih na sploh

LITERATURA

- Guček, A. (2004).: *Sledi smučanja po starem: smučarske tehnike*. Ljubljana: SZS-ZUTS Slovenije
- Guček, A.(1998).: *Po smučinah od pradavnine*. Ljubljana: Mangolija
- SZS-ZUTS Slovenije (2007).: *Gradivo za kadrovske tečaje alpskega smučanja*. Ljubljana: SZS - ZUTS Slovenije
- Dekleva, J.(2002).: *V službi smučanja*. Maribor: Tovo Trade d.o.o.
- Žvan, M. , Agrež, F., Berčič, H., Dvoršak, M., lešnik, B., Maver, D., Murovec, S., Petrovič, R., Rajtmar, A., Šegula, P., Šturm, R., Videmšek, D. in Vučetič, L.(1996).: *Alpsko smučanje*. Ljubljana: Inštitut za šport Fakultete za šport.
- Derdelus (2008).: Pridobljeno 2.8.2008, iz <http://www.derdelus.ro/wp-content/uploads/2008/02/stenmark.jpg>
- Slovenija.info (2008).: Pridobljeno 2.8.2008, iz http://www.slovenia.info/pictures%5Cchiking%5C1%5C2006%5Cvelika_planina_88121.jpg.
- Obramba (2008).: Pridobljeno 2.8.2008, iz <http://www.obramba.com/slike/713.jpg>
- Gore in Ljudje (2008).: Pridobljeno 2.8.2008, iz <http://www.gore-ljudje.net/objave/sulc/trziski2.jpg>

Hvala za pozornost...

Želim vam veliko užitkov pri učenju